

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2022 m. rugsėjo 26 d.

Valstybės narės turi aktyviau kovoti su neteisėta žvejyba

Neteisėta, nedeklaruojama ir neregamentuojama žvejyba yra viena didžiausių grėsmių jūrų ekosistemoms, kenkianti pastangoms tausiai valdyti žuvininkystę. ES ir jos valstybės narės ėmėsi priemonių, skirtų neteisėtai žvejybai kontroliuoti. Tačiau dėl to, kad valstybės narės nevienodai taiko patikras ir sankcijas, šios priemonės nėra tokios veiksmingos, kokios turėtų būti. Tai Europos Audito Rūmų šiandien paskelbtos specialiosios ataskaitos išvada. Auditoriai rekomenduoja Europos Komisijai stebėti, kaip valstybės narės stiprina savo kontrolės sistemas, skirtas užkirsti kelią neteisėtos žvejybos produktų importui, ir užtikrinti, kad jos taikytų atgrasomąsias sankcijas už neteisėtą žvejybą ES vandenyse ir už jų ribų.

ES yra svarbi pasaulinė žuvininkystės sektoriaus dalyvė tiek pagal savo žvejybos laivyną (apie 79 000 laivų), tiek kaip didžiausia pasaulyje žuvininkystės produktų importuotoja (34 % visos pasaulio prekybos). Laikydamosi darnaus vystymosi tikslų, ES įsipareigojo neteisėtą, nedeklaruojamą ir neregamentuojamą žvejybą nutraukti iki 2020 m. Šis tikslas dar nepasiektas. Tačiau vien produkto teisėtumo užtikrinimas dar negarantuoja, kad jis gaunamas tausiai.

„ES yra įdiegusi kontrolės sistemas, kad neteisėtai sužvejoti produktai būtų sunkiau pasiekiami vartotojams, – teigė auditui vadovavusi Audito Rūmų narė Eva Lindström. – Tačiau, nepaisant visų priemonių, šie produktai pasiekia ES piliečių lėkštes. Viena iš pagrindinių priežasčių yra ta, kad valstybės narės nevienodai taiko patikras ir sankcijas.“

2008 m. ES nustatė laimikio sertifikavimo sistemą, skirtą importuojamų žuvininkystės produktų teisėtumui užtikrinti. Auditorių nuomone, taikant šią sistemą pagerėjo atsekamumas ir sustiprintos importo kontrolės priemonės. Tačiau valstybės narės kontrolės priemonės taiko nevienodai. ES laimikio sertifikavimo sistema grindžiama popieriniais dokumentais, todėl didėja sukčiavimo rizika. Auditoriai teigia, kad viena bendra ES lygmens elektroninė duomenų bazė būtų veiksmingesnė. Iš tikrųjų, Europos Komisija parengė bendrą ES IT sistemą, kuri padėtų nustatyti sukčiavimo atvejus ir automatizuoti kontrolę. Tačiau nė viena valstybė narė jos nenaudoja. Komisija pasiūlė, kad šios IT sistemos naudojimas būtų privalomas.

Kai Komisija ir Taryba mano, kad ES nepriklausančiose šalyse, eksportuojančiose žuvininkystės produktus į ES, įdiegtos kontrolės sistemos turi trūkumų, jos gali imtis veiksmų išduodamos geltonąsias ir raudonąsias korteles. Kai ES nepriklausanti šalis gauna raudonąją kortelę, ES valstybės narės turi atmesti bet kokį žuvininkystės produktų importą iš tos šalies laivų. Auditoriai

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

nustatė, kad kortelių sistema pasirodė esanti naudinga ir paskatino teigiamas reformas daugumoje šalių, kurioms ji buvo taikoma.

Valstybės narės yra atsakingos už su jų vėliava plaukiojančių laivų ir jų vandenyse vykdomos žvejybos veiklos tikrinimą. Auditoriai nustatė, kad atliekant nacionalines patikras dažnai nustatomi neteisėtos žvejybos atvejai. Nepaisant to, dėl nepakankamų kontrolės priemonių kai kuriose valstybėse narėse vis dar nustatoma peržvejotimo atvejų ir nepakankamai pranešama apie laimikį. Dažniausias ES laivyno pažeidimas – neteisingas pranešimas apie laimikį, po to – žvejyba draudžiamuose rajonuose arba neturint kvotos ir neteisėtų žvejybos įrankių naudojimas. Auditorių nuomone, yra daug įrodymų, kad įpareigojimo iškrauti laimikį vykdymo užtikrinimas yra sudėtingas uždavinys ir kad į jūrą vis dar išmetami neteisėti žuvų kiekiai. Jie taip pat nustatė, kad įgyvendinus jų audituotus ES finansuojamus projektus prisidėta stiprinant žuvininkystės kontrolės sistemą.

Kalbant apie sankcijų sistemą, auditoriai pažymėjo, kad dėl daugumos nustatytų sunkių pažeidimų buvo pradėtas tyrimas arba baudžiamasis persekiojimas, po kurių laiku buvo pritaikytos sankcijos. Tačiau audito metu nustatyta, kad ES netaikomos vienodos sąlygos. Pavyzdžiui, auditoriai pažymėjo, kad vidutinė bauda, skirta už panašų pažeidimą, svyravo nuo maždaug 200 eurų (Kipre, Lietuvoje ir Estijoje) iki daugiau kaip 7 000 eurų (Ispanijoje). Kai kuriose valstybėse narėse sankcijos nebuvo pakankamos, kad atgrasytų nuo neteisėtos žvejybos, nes jos nebuvo proporcingos dėl pažeidimų gautai ekonominei naudai. Auditoriai rekomenduoja Komisijai siekti vienodo ir veiksmingo atgrasomųjų sankcijų sistemos taikymo. Be to, reikėtų suderinti baudų skyrimo sistemos taikymą visose valstybėse narėse.

Specialioji ataskaita 20/2022 „ES veiksmai kovojant su neteisėta žvejyba. Kontrolės sistemos įdiegtos, tačiau mažiau veiksmingos dėl nevienodų valstybių narių atliekamų patikrų ir taikomų sankcijų“ pateikta [Audito Rūmų interneto svetainėje](#).

Kontaktai spaudai

Audito Rūmų spaudos tarnyba: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu, mob. tel. (+ 352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 621 552 224